

Minister Lieberman beperkt tot periferie en Nederland

Politieke carrière is doorspekt met controverses

De Israëlische minister Lieberman, bekend om zijn extreme uitspraken, is bijna nergens echt welkom. Morgen is hij in Den Haag.

**Door onze correspondent
GUUS VALK**

NOKDIM, 10 NOV. Auto's met camera's op het dak rijden rond. Bezoekers van buiten worden gevolgd door een Humvee met bewapende Israëlische soldaten. Nokdim, een joodse nederzetting ten zuiden van Jeruzalem, op de bezette Westelijke Jordaanoever, wordt zwaar bewaakt. Rijen caravans aan de rand van het dorp duiden op snelle groei. De meerderheid van de circa 900 inwoners stemde bij de laatste verkiezingen op de beroemdste ingezetene. „Avigdor Lieberman woont hier om ons te steunen”, zegt Shahav Birman, een student. „Dat betekent veel voor me. Andere politici steunen ons alleen in woorden. Hij gaat letterlijk naast ons staan.”

Zelfs de woonplaats van minister Lieberman van Buitenlandse Zaken is een *statement*, merkt Shaul Mishal op. Nederzettingen zijn volgens internationaal recht illegaal. Volgens de hoogleraar politiekologie aan de Universiteit van Tel Aviv „vereenzelvigt hij zich met de kolonistenbeweging door in een nederzetting te wonen”.

Morgen komt Lieberman op bezoek in Nederland. Hij komt volgens het Israëlische ministerie van Buitenlandse Zaken zijn Nederlandse collega Maxime Verhagen bedanken voor de Nederlandse steun aan Israël in de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties. Deze veroordeelde vorige maand oorlogsmisdaden tijdens het Israëlische offensief in de Gazastrook, in december en januari. Nederland stemde tegen deze veroordeling.

De minister van Buitenlandse Zaken, tevens leider van de extreemrechtse partij Yisrael Beiteinu (Israël Ons Huis), is bijna nergens ter wereld echt welkom. „Nederland is met de ontvangst van Lieberman een uitzondering in Europa”, zegt Akiva Eldar, politiek commentator van de links-liberale krant *Ha'aretz*. „In Duitsland, Groot-Brittannië, Frankrijk en zelfs Italië moeten ze hem al niet meer. De Franse president Sarkozy heeft zelfs aangedrongen op Liebermans ontslag. Je door

Avigdor Lieberman. Foto AP

hem hartelijk te laten bedanken komt neer op een diplomatiek isolement in Europa.”

Avigdor Lieberman, zegt Shaul Mishal, is een politicus die weinig Israëlische onverschillig laat: je vindt hem geweldig of je haat hem. „Hij is het product van de groeiende politieke invloed van drie minderheidsgroepen. Hij is vooral populair onder de ruim een miljoen Russische migranten. Niet alleen omdat hij een van hen is, ook omdat zijn anti-elitaire houding veel Russen aanstaat. Daarbij heeft hij een groot deel van de kolonistenbeweging voor zich gewonnen, door zich als hun voorman te profileren. Ook heeft hij een groeiende aanhang onder de *sefardim*, joden uit Zuid-Europa en het Midden-Oosten. Deze mensen voelen zich vaak achtergesteld en gediscrimineerd. Hij speelt in op hun politieke emancipatie.”

Het politieke leven van Lieberman is omgeven door controverses. In 1978 emigreerde hij vanuit Moldavië naar Israël. Daar sloot Lieberman, die onder meer als uit-smijter in een nachtclub werkte, zich volgens recente onthullingen aan bij de inmiddels wegens racisme verboden Kach-beweging van Meir Kahane. Lidmaatschap van de rechtse Likud-partij volgde. Eind jaren negentig stichtte hij Yisrael Beiteinu, een partij die zich vooral richt op de grote groepen Russische migranten.

Door de jaren heen groeide Liebermans aanhang gestaag. Hij zet zich vooral af tegen de Palestijnse minderheid in Israël, die volgens hem een vijfde colonne vormt. Lieberman is voor zoveel mogelijk etnische scheiding. Hij wil Israëlische Palestijnen een eed van trouw aan de joodse staat Israël laten af-

leggen. In het verleden zei hij dat hij voor vertrek van Israëlische Palestijnen naar de Westelijke Jordaanoever of Jordanië is. Ook zei Lieberman dat hij voor teruggave van enkele Palestijnse dorpen aan de Palestijnse Autoriteit is, in ruil voor het behoud van joodse nederzettingen.

Stevige uitspraken zijn altijd Liebermans handelsmerk geweest. Tijdens de Gaza-oorlog zei hij dat Hamas moest worden bestreden „zoals de Amerikanen in de Tweede Wereldoorlog Japan aanpakten”. Mishal: „Lieberman is niet dom. Hij weet dat politiek en imago bij elkaar horen. Uitspraken als deze dragen bij aan het beeld dat hij graag van zichzelf schetst: de Moldaviër die lak heeft aan formaliteit en zegt wat hem belijft. Bedenk dat veel Israëlische non-conformisme een deugd vinden. Zo werden Moshe Dayan en Ariel Sharon ook populair.” Onthullingen over frauduleuze activiteiten in de privé sfeer hebben Lieberman politiek niet klein gekregen.

Om binnenlands-politieke redenen bood premier Netanyahu Lieberman Buitenlandse Zaken aan. Netanyahu had Yisrael Beiteinu, grote winnaar bij de laatste verkiezingen, nodig om een brede coalitie te vormen. Lieberman kreeg de post die hij wilde.

Eldar: „Als je die baan krijgt, moet je twee dossiers bijhouden: het vredesproces met de Palestijnen en de relatie met de Verenigde Staten. In een vorm van overleg met de Palestijnen gelooft Lieberman niet, daar wil hij zijn tijd niet aan verknoeien. En de relaties met de VS zijn volledig uitbesteed aan Netanyahu en president Peres.”

De agenda van Lieberman is daardoor tamelijk leeg. De Arabische landen waarmee vrede is gesloten, Jordanië en Egypte, willen hem niet zien wegens zijn uitspraak dat de Egyptische president Mubarak naar de hel kon lopen. Europa is niet enthousiast. Hij maakt vooral reizen in de diplomatieke periferie, zoals naar Zuid-Amerika en Afrika.

De inwoners van Nokdim zeggen dat de buitenwereld een verkeerd beeld heeft van hun dorpsgenoot. „Lieberman is geen racist. Hij is boven alles een realist”, zegt Uriel (22), een beveiligingsbeambte. „Hij weet dat Judea en Samaria [Westelijke Jordaanoever, red.] van ons zijn, en dat je je zin niet met praten alleen krijgt.”